YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

20 päivänä tammikuuta 2005 *

Asiassa C-306/03,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Juzgado de lo Social nº 3 de Orense (Espanja) on esittänyt 24.6.2003 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 16.7.2003, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Cristalina Salgado Alonso

vastaan

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) ja

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit R. Silva de Lapuerta, R. Schintgen (esittelevä tuomari), P. Kūris ja G. Arestis,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Múgica Arzamendi,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.9.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Salgado Alonso, edustajanaan abogado A. Vázquez Conde,

— Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) ja Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS), asiamiehinään A. R. Trillo García ja A. Llorente Alvarez,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään E. Braquehais Conesa,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään H. Michard, I. Martínez del Peral ja D. Martin,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.10.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 12, EY 39 ja EY 42 artiklan sekä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 29.6.1998 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1606/98 (EYVL L 209, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), 45 artiklan ja 48 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Salgado Alonso ja vastaajina Instituto Nacional de la Seguridad Social (kansallinen sosiaaliturvalaitos, jäljempänä INSS) sekä Tesorería General de la Seguridad Social (yleinen sosiaaliturvakassa, jäljempänä TGSS) ja jossa on kyse kantajan eläkeoikeuden myöntämisestä Espanjan lainsäädännön perusteella.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan r alakohdan mukaan "vakuutuskausilla" tarkoitetaan seuraavaa:

"maksukausia tai työskentelykausia tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, sen mukaan kuin ne on määritelty tai tunnustettu vakuutuskausiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne on täytetty tai niitä pidetään täytettyinä, ja kaikkia kausia, joita käsitellään sellaisina, jos niitä pidetään sanotun lainsäädännön mukaan vakuutuskausia vastaavina".

4 Asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jollei tämän asetuksen erityisistä säännöksistä muuta johdu, jäsenvaltion alueella asuvat henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat jäsenvaltion lainsäädännön mukaan samojen velvoitteiden alaisia ja nauttivat samoja etuja kuin tämän valtion kansalaiset."

5 Saman asetuksen 45 artiklan 1 kohdassa ilmaistaan periaate, joka koskee vakuutuskausien yhteenlaskemisen etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi, seuraavasti:

"Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi järjestelmässä, joka ei ole 2 tai 3 kohdan mukainen erityisjärjestelmä, edellytetään vakuutus- tai asumiskausien täyttymistä, tämän jäsenvaltion toimivaltainen vakuutuslaitos ottaa huomioon tarpeellisessa määrin muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutus- tai asumiskaudet, olivatpa ne täyttyneet yleisessä järjestelmässä tai erityisjärjestelmässä ja joko palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Nämä kaudet otetaan huomioon ikään kuin ne olisivat sovellettavan lainsäädännön mukaisesti täyttyneitä kausia."

6 Asetuksen N:o 1408/71 46 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos jäsenvaltion lainsäädännön vaatimat edellytykset oikeudesta etuuksiin eivät täyty, ellei oteta huomioon 45 artiklan ja/tai 40 artiklan 3 kohdan säännöksiä, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) toimivaltainen laitos laskee sen etuuden teoreettisen määrän, jota kysymyksessä oleva henkilö voisi hakea, jos kaikki vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet niiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan, joiden alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on, olisivat täyttyneet kyseisessä jäsenvaltiossa ja sen soveltaman lainsäädännön mukaan etuuden myöntämispäivänä. Jos tämän lainsäädännön mukaan etuuden määrä on riippumaton täyttyneiden vakuutuskausien kestosta, määrää pidetään tässä a alakohdassa tarkoitettuna teoreettisena määränä;

b) toimivaltainen laitos määrää sen jälkeen etuuden todellisen määrän a alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän perusteella ja tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien keston suhteessa niiden vakuutus- tai asumiskau-

sien kokonaispituuteen, jotka ovat täyttyneet kaikissa kyseessä olevissa jäsenvaltioissa ennen riskin toteutumista."

7 Saman asetuksen 48 artiklan 1 kohdassa säädetään eläkeoikeuksien myöntämistä koskevasta poikkeuksesta alle vuoden pituisten vakuutuskausien osalta ja siinä säädetään seuraavaa:

"Sen estämättä mitä 46 artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltion laitos ei ole velvollinen myöntämään etuuksia sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneiden sellaisten kausien osalta, jotka on otettava huomioon riskin toteutumishetkellä, jos:

— sanottujen kausien kesto ei ole yhtä vuotta,

ja

— jos tämän lainsäädännön mukaan oikeutta etuuteen ei saavuteta vain näiden kausien perusteella."

Kansallinen lainsäädäntö

8 Yleisen sosiaaliturvalain, sellaisena kuin se on kodifioituna 20.6.1994 annetulla kuninkaan asetuksella (real decreto legislativo) 1/94 (*Boletin Oficial del Estado,*

jäljempänä BOE nro 154, 29.6.1994), sellaisena kuin se on muutettuna verotuksellisista, hallinnollisista ja sosiaalisista toimenpiteistä 30.12.1998 annetulla lailla 50/98 (BOE 31.12.1998; jäljempänä yleinen sosiaaliturvalaki), 161 §:n 1 momentin b kohdan mukaan maksuihin perustuvan vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, että vakuutusmaksuja on maksettu vähintään 15 vuotta, joista vähintään kaksi vuotta sijoittuu etuuteen oikeuttavan tapahtuman sattumista välittömästi edeltävän 15 vuoden ajanjaksoon.

9 Yleisen sosiaaliturvalain 218 §:ssä säädetään, että jos vakuutettu saa työttömyyskorvausta, Instituto Nacional de Empleo (työttömyysvakuutusta hoitava laitos jäljempänä INEM) suorittaa sosiaaliturvaan maksuja eri perustein myönnetyn etuuden luonteen mukaan vaihtelevilla perusteilla. Tämän säännöksen 2 §:ssä säädetään siten seuraavaa:

"Silloin kun on kyse 52 vuotta täyttäneille työntekijöille tarkoitetusta työttömyyskorvauksesta, työttömyysvakuutusta hoitavan laitoksen on lisäksi suoritettava vanhuusvakuutusmaksut."

10 Yleisen sosiaaliturvalain 215 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan tämä työttömyyskorvaus maksetaan työttömälle työntekijälle, joka on maksanut työttömyysvakuutusmaksuja kuuden vuoden ajan ja joka täyttää ikäedellytystä lukuun ottamatta kaikki maksuihin perustuvan vanhuuseläkkeen saamista koskevat edellytykset Espanjan sosiaaliturvajärjestelmässä.

11 Lopuksi yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännöksessä, joka tuli voimaan 1.1.1999 lain 50/98 vahvistamisen johdosta, säädetään seuraavaa:

"Laitoksen tämän lain 218 §:n 2 momentin perusteella suorittamat eläkevakuutusmaksut otetaan huomioon vanhuuseläkkeen perustetta ja siihen sovellettavaa prosenttiosuutta laskettaessa. Näillä maksuilla ei missään tapauksessa ole pätevyyttä eikä oikeusvaikutusta, kun on kysymys sen osoittamisesta, että se tämän lain 161 §:n 1 momentin b kohdassa vaadittu vähimmäismaksukausi on täyttynyt, joka vakuutetun on 215 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan näytettävä toteen silloin kun hän hakee 52 vuotta täyttäneille [työttömille] tarkoitettua [työttömyys] korvausta."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

12 Salgado Alonso, joka on syntynyt 30.5.1936, esitti 7.8.1992 INEM:ssä vaatimuksen, että hänelle maksettaisiin 52 vuotta täyttäneiden työttömien hyväksi säädettyä erityistä työttömyyskorvausta. Tuolloin hän pystyi osoittamaan, että hänen osaltaan täyttyi 74 kuukautta — yli kuusi vuotta — tosiasiallisia vakuutuskausia Saksan lainsäädännön perusteella 29.6.1964–30.7.1970, 26 kuukautta Sveitsin lainsäädännön perusteella 1.12.1971–31.3.1975 ja 182 päivää Espanjan lainsäädännön perusteella 8.1.–7.7.1992.

13 Aluksi INEM kieltäytyi myöntämästä hänelle erityistä työttömyyskorvausta, koska hänen osaltaan ei ollut täyttynyt Espanjan lainsäädännössä edellytetty vähintään 15 vuoden odotusaika.

14 Salgado Alonso nosti tällöin kanteen tätä päätöstä vastaan Juzgado de lo Social n° 2 de Orensessa (Espanja), joka totesi 22.6.1993 annetulla tuomiolla, että hänellä on oikeus tähän korvaukseen. INSS ja TGSS sekä Espanjan hallitus selittävät tämän tuomion ennen kaikkea sillä seikalla, että silloisen Espanjan oikeuskäytännön mukaan myös lyhyempien ulkomailla täyttyneiden odotusaikojen katsottiin

vastaavan yleisen sosiaaliturvalain 161 §:n 1 momentin b kohdassa edellytettyä viidentoista vuoden odotusaikaa. Näiden tahojen mukaan tämä kansallinen oikeuskäytäntö on kuitenkin tämän jälkeen muuttunut, jotta otettaisiin huomioon yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-88/95, C-102/95 ja C-103/95, Martínez Losada ym., 20.2.1997 antama tuomio (Kok. 1997, s. I-869) ja asiassa C-320/95, Ferreiro Alvite, 25.2.1999 antama tuomio (Kok. 1999, s. I-951).

15 Niinpä Salgado Alonso sai 52 vuotta täyttäneille työttömille säädettyä työttömyyskorvausta 7.8.1992–30.5.2001 eli sen 3 219 päivän pituisen kauden ajan, jonka aikana INEM maksoi hänen nimissään vanhuusvakuutusmaksuja.

16 Täytettyään 65 vuotta toukokuussa 2001 Salgado Alonso vaati, että hänelle myönnetään vanhuuseläke Saksan, Sveitsin ja Espanjan sosiaaliturvajärjestelmien perusteella. Vaikka hänelle myönnettiin eläke Saksassa ja Sveitsissä, INSS hylkäsi hänen vaatimuksensa 21.3.2002 tehdyllä päätöksellä sillä perusteella, että eläkeoikeuden syntymisen edellyttämä vähimmäismaksukausi ei täyttynyt, koska asetuksen N:o 1408/71 46 artiklan 2 kohtaa, joka liittyy muissa jäsenvaltioissa täyttyneiden vakuutuskausien yhteenlaskemiseen, ei saman asetuksen 48 artiklan 1 kohdan perusteella voitu soveltaa tässä asiassa, koska Espanjassa täyttynyt vakuutuskausi oli alle vuoden pituinen. INSS perusteli hylkäämistä myös vetoamalla yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännökseen.

17 Salgado Alonso nosti 13.2.2002 Juzgado de lo Social n° 3 de Orensessa INSS:ää ja TGSS:ää vastaan kanteen, jossa hän vaati tätä tuomioistuinta toteamaan, että hänellä oli oikeus saada 31.5.2001 lukien vanhuuseläkettä Espanjan lainsäädännön perusteella.

18 Kanteensa tueksi hän esitti ennen kaikkea, että hänen osaltaan Espanjassa alun perin täyttyneen 182 päivän maksukauden lisäksi on otettava huomioon myös koko kausi,

jonka aikana INEM on maksanut hänen puolestaan maksuja lakisääteiseen vanhuusvakuutusjärjestelmään sillä välin, kun hän sai erityistä työttömyyskorvausta, siten, että hän voisi vastedes lukea hyödykseen yhteensä 3 401 päivän eli yli 9 vuoden ja 3 kuukauden maksut.

19 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan esiin tulee ensinnäkin kysymys siitä, voidaanko yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännöksellä säätää pätevästi siitä, että mainittuja 3 219:ää maksupäivää, joiden aikana vakuutusmaksuja on maksettu, ei oteta huomioon tarkistettaessa sitä, että kyseinen vakuutuskausi on yli yhden vuoden pituinen siten, että jos näin on, INSS:n ei asetuksen N:o 1408/71 48 artiklan 1 kohdan perusteella tarvitse myöntää etuuksia, jotka liittyvät pelkästään tähän kauteen.

20 Toiseksi tulee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan esiin kysymys siitä, merkitseekö mainittu lisäsäännös siltä osin kuin sen mukaan pelkästään vanhuusvakuutukseen suoritettujen maksujen kaltaisia tiettyjä maksuja ei oteta huomioon laskettaessa saman lain 161 §:n 1 momentin b kohdan mukaisia odotusaikoja, siirtotyöläisten syrjintää, kun otetaan huomioon, että odotusaikojen on pitänyt olla kertynyt 52 vuotta täyttäneen työttömän tekemän työttömyyskorvaushakemuksen tekohetkellä.

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa tältä osin työntekijöihin, jotka ovat saaneet mainittuja työttömyyskorvauksia sen perusteella, että odotusajan voidaan katsoa täyttyneen sen johdosta, että yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön perusteella täyttyneet vakuutuskaudet otetaan huomioon yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti (ks. em. asiat Martínez Losada ym. ja Ferreiro Alvite).

22 Nämä samat työntekijät eivät kuitenkaan voi kansallisen tuomioistuimen mukaan vaatia niiden sosiaalivakuutusmaksujen huomioon ottamista, jotka INEM on suorittanut vanhuusvakuutukseen siltä ajalta, jolloin he ovat saaneet työttömyyskorvausta, ja näin on yleisen sosiaaliturvalain 161 §:n 1 momentin b kohdassa säädetyn vähimmäisvakuutuskautta koskevan edellytyksen täyttämiseksi.

23 Juzgado de lo Social n° 3 de Orense päätti näin ollen lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Ovatko EY 12 ja EY 39–EY 42 artikla — — sekä — — asetuksen — — N:o 1408/71 45 artikla esteenä kansalliselle säännökselle, jonka mukaan eläkevakuutusmaksuja, jotka työttömyysvakuutuslaitos on suorittanut työntekijän nimissä ajalta, jona tämä sai tiettyjä työttömyyskorvauksia, ei voida ottaa huomioon kansallisessa lainsäädännössä käyttöön otettujen eri odotusaikojen laskemisen ja vanhuusetuutta koskevan oikeuden syntymisen osalta, kun tämän työntekijän on sen pitkään kestäneen työttömyytensä vuoksi, jota kyseisillä korvauksilla pyritään kompensoimaan, täysin mahdoton saada hyväkseen muita eläkevakuutusjärjestelmään suoritettuja vakuutusmaksuja kuin ne, jotka on lainsäädännön mukaan jätettävä huomiotta, minkä seurauksena tämä kansallinen sääntely vaikuttaa ainoastaan liikkumisvapautta koskevaa oikeuttaan käyttäneisiin työntekijöihin, joille ei voi syntyä oikeutta kansallisen lainsäädännön mukaiseen vanhuuseläkkeeseen, vaikka edellä mainitun asetuksen 45 artiklan mukaan kyseessä olevien odotusaikojen on katsottava täyttyneen?

2) Ovatko EY 12 ja EY 39–EY 42 artikla — — sekä — — asetuksen — — N:o 1408/71 48 artiklan 1 kohta esteenä kansallisille säännöksille, joiden mukaan eläkevakuutusmaksuja, jotka työttömyysvakuutuslaitos on suorittanut työntekijän nimissä ajalta, jona tämä sai tiettyjä työttömyyskorvauksia, ei voida ottaa huomioon niin, että voitaisiin katsoa, että 'tämän jäsenvaltion lainsäädännön

mukaan täyttyneet vakuutus tai asumiskaudet ovat kokonaispituudeltaan yhden vuoden', kun tämän työntekijän on sen pitkään kestäneen työttömyytensä vuoksi, jota kyseisillä korvauksilla pyritään kompensoimaan, täysin mahdoton saada hyväkseen muita eläkevakuutusjärjestelmään suoritettuja vakuutusmaksuja kuin ne, jotka on suoritettu ja maksettu työttömyyden aikana, minkä seurauksena tämä kansallinen sääntely vaikuttaa ainoastaan liikkumisvapautta koskevaa oikeuttaan käyttäneisiin työntekijöihin, joille ei voi syntyä oikeutta kansallisen lainsäädännön mukaiseen vanhuuseläkkeeseen, vaikka edellä mainitun asetuksen 48 artiklan 1 kohdan mukaan kansallista vakuutuslaitosta ei voida vapauttaa velvollisuudesta myöntää kansallisia etuuksia?"

24 INSS ilmoitti 29.9.2003 päivätyllä kirjeellä yhteisöjen tuomioistuimelle, että 10.9.2003 oli tehty uusi Salgado Alonsoa koskeva kielteinen päätös. Tällä päätöksellä korvataan 21.3.2002 tehty päätös ja siinä kieltäydytään myöntämästä vanhuuseläkettä sillä perusteella, että Salgado Alonson osalta "ei täyty 15 vuoden vähimmäismaksukausi eikä tämän sisällä välittömästi vaatimuksen tekemistä edeltävää kahden vuoden kautta, jonka täyttyminen asetetaan yleisen sosiaaliturvalain —— 161 §:n 1 momentin b kohdassa vanhuuseläkeoikeuden edellytykseksi.

Eläkeoikeuteen vaikuttavien 1.1.1999 jälkeisten seikkojen osalta, [yleisen sosiaaliturvalain] 28 lisäsäännöksestä seuraa, että työttömyysvakuutusta hoitavan laitoksen eläkevakuutuksen perusteella sellaisen kauden aikana maksamat maksut, jona vakuutettu sai 52 vuotta täyttäneiden työttömien hyväksi säädettyä työttömyyskorvausta, otetaan huomioon määritettäessä laskennan perustaa ja siihen sovellettavaa prosenttimäärää. Näillä maksuilla ei missään tapauksessa ole oikeudellista pätevyyttä tai tehokkuutta vähimmäismaksukauden vahvistamisen kannalta".

25 Tästä INSS:n uudesta päätöksestä ilmenee, että Salgado Alonson eläkevaatimuksen hylkääminen ei enää perustu asetuksen N:o 1408/71 48 artiklaan.

Ensimmäinen kysymys

26 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy ennen kaikkea, onko EY 12, EY 39 ja EY 42 artiklaa sekä asetuksen N:o 1408/71 45 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännöksessä säädetyn kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jonka mukaan arvioitaessa kansallisen järjestelmän mukaisen vanhuuseläkeoikeuden syntymistä jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät voi ottaa huomioon tiettyjä työttömän työntekijän osalta tämän jäsenvaltion alueella täyttyneitä vakuutuskausia, joiden aikana työttömyysvakuutusta hoitava laitos on maksanut vanhuusvakuutusmaksut, kun täsmennetään, että tällaiset kaudet otetaan huomioon ainoastaan mainitun eläkkeen määrän laskemisessa.

27 On aluksi todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot ovat edelleen toimivaltaisia määrittelemään ne edellytykset, jotka vaaditaan sosiaaliturvaetuuksien myöntämiseksi, vaikka ne määrittelisivätkin ne ankarimmiksi, kunhan säädetyt edellytykset eivät merkitse yhteisön muiden jäsenvaltioiden työntekijöiden ilmeistä tai peiteltyä syrjintää (ks. vastaavasti asia C-12/93, Drake, tuomio 20.9.1994, Kok. 1994, s. I-4337, 27 kohta; em. yhdistetyt asiat Martínez Losada ym., tuomion 43 kohta ja em. asia Ferreiro Alvite, tuomion 23 kohta).

28 Jäsenvaltiolla on siis oikeus säätää yleisen sosiaaliturvalain 161 §:n 1 momentin b kohdassa tarkoitetun kaltainen odotusaika vanhuuseläkeoikeuden syntymiselle.

29 Tältä osin EY 42 artiklan a alakohdassa määrätään vakuutus-, asumis- tai työskentelykausien yhteenlaskemisen periaatteesta, joka pannaan täytäntöön vanhuusvakuutuksen osalta erityisesti asetuksen N:o 1408/71 45 artiklassa. Kyse on yhdestä jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista yhteisössä koskevista perusperiaatteista, ja sillä pyritään takaamaan se, että perustamissopimuksessa taatun vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämisen seurauksena työntekijältä ei viedä oikeutta niihin sosiaaliturvan etuihin, joita hän olisi voinut vaatia, jos hän olisi ollut koko uransa yhdessä ainoassa jäsenvaltiossa. Tällainen seuraus voisi näet saada yhteisön työntekijän luopumaan käyttämästä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, ja se muodostaisi näin ollen esteen tälle vapaudelle (ks. mm. asia C-481/93, Moscato, tuomio 26.10.1995, Kok. 1995, s. I-3525, 28 kohta).

30 Asetuksessa N:o 1408/71 ei kuitenkaan määritetä, mitkä edellytykset työskentely- tai vakuutuskausien on täytettävä. Nämä edellytykset, kuten mainitun asetuksen 1 artiklan r alakohdasta ilmenee, määritellään yksinomaan sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jonka mukaisesti kyseiset kaudet ovat täyttyneet.

31 Näin ollen jäsenvaltiolla on oikeus paitsi säätää odotusaika kansallisessa lainsäädännössä säädetyn eläkeoikeuden syntymiselle myös määrittää sellaisten vakuutuskausien luonne, jotka voidaan huomioida tässä tarkoituksessa, kunhan minkä tahansa muun jäsenvaltion alueella täyttyneet kaudet otetaan asetuksen N:o 1408/71 45 artiklan mukaisesti myös huomioon samoin edellytyksin kuin jos ne olisivat täyttyneet kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

32 Pääasiassa oikeudenkäyntiasia, jossa kantajana on Salgado Alonso ja vastaajina ovat INSS ja TGSS, ei koske kausia, jotka ovat täyttyneet muun kuin sen jäsenvaltion

alueella, jossa eläkettä vaaditaan, vaan tiettyjä tässä jälkimmäisessä jäsenvaltiossa eli Espanjan kuningaskunnassa täyttyneitä kausia aikana, jona se, jota asia koskee, sai 52 vuotta täyttäneitä työntekijöitä varten tarkoitettua erityistä työttömyyskorvausta. Tällainen oikeudenkäyntiasia ei kuulu asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan.

33 Pääasian kantaja esittää kuitenkin, että yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännös, jossa säädetään, että eläkeoikeuden syntymisessä huomioon ei oteta kausia, joiden aikana vakuutettu on saanut erityistä työttömyyskorvausta, vaikka INEM on maksanut vanhuusvakuutusmaksuja vakuutetun nimissä, vaikuttaa ainoastaan työntekijöihin, jotka ovat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen. Tästä syystä mainittu säännös olisi EY 39 artiklan vastainen.

34 Tältä osin on pakko todeta, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 39 ja 40 kohdassa todennut, että yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännössä säädetyn kaltaista kansallista sääntöä sovelletaan erotuksetta työntekijöihin, jotka ovat toimineet koko uransa kansallisella alueella, ja työntekijöihin, jotka ovat työskennelleet myös muissa jäsenvaltioissa.

35 Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että ei ole näytetty, että työntekijät, jotka ovat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, altistuisivat Espanjaan palatessaan pitkäaikaistyöttömyyden uhalle useammin kuin työntekijät, jotka ovat toimineet ammatissa ainoastaan tässä jäsenvaltiossa, minkä seurauksena mainitussa lisäsäännöksessä oleva rajoitus vaikuttaisi heihin enemmän.

36 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimessa esitetyillä väitteillä ei ole kyetty osoittamaan, että yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännössä säädetyn kaltaisella kansallisella säännöllä olisi EY 39 artiklassa tarkoitettu välillisesti syrjivä luonne.

37 Lopuksi, koska EY 39 artiklaa, joka on erityismääräys, on sovellettava pääasian kaltaiseen tilanteeseen, yhteisöjen tuomioistuimen ei ole tarpeen tulkita EY 12 artiklassa olevaa yleisempää määräystä.

38 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että EY 39 ja EY 42 artiklaa sekä asetuksen N:o 1408/71 45 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännössä säädetyn kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jonka mukaan arvioitaessa kansallisen järjestelmän mukaisen vanhuuseläkeoikeuden syntymistä jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät voi ottaa huomioon tiettyjä työttömän työntekijän osalta tämän jäsenvaltion alueella täyttyneitä vakuutuskausia, joiden aikana työttömyysvakuutusta hoitava laitos on maksanut vanhuusvakuutusmaksut, kun täsmennetään, että tällaiset kaudet otetaan huomioon ainoastaan mainitun eläkkeen määrän laskemisessa.

Toinen kysymys

39 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy ennen kaikkea, onko sovellettaessa asetuksen N:o 1408/71 48 artiklan 1 kohtaa

sen määrittämiseksi, onko jäsenvaltion toimielimen soveltaman lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden vakuutuskausien kokonaispituus vähintään yksi vuosi, tämän toimielimen otettava huomioon eläkeoikeuden saamiseksi tarvittavien vakuutuskausien määrän lisäksi myös sellaiset kaudet, jotka huomioidaan ainoastaan etuuksien määrän laskennassa.

40 On todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklassa määrätty menettely on yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla yhteisöjen tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita ne tarvitsevat ratkaistakseen niiden käsiteltäviksi saatetut asiat (ks. erityisesti. asia C-231/89, Gmurzynska-Bscher, tuomio 8.11.1990, Kok. 1990, s. I-4003, 18 kohta; asia C-314/96, Djabali, 12.3.1998, Kok. 1998, s. I-1149, 17 kohta ja asia C-318/00, Bacardi-Martini ja Cellier des Dauphins, tuomio 21.1.2003, Kok. 2003, s. I-905, 41 kohta).

41 Siten sekä EY 234 artiklan sanamuodon että rakenteen perusteella ennakkoratkaisumenettely edellyttää, että kansallisessa tuomioistuimessa on todella vireillä riita-asia, jossa niiden on ratkaisun antamiseksi otettava huomioon tuomio, jolla yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee ennakkoratkaisukysymyksen (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-422/93–C-424/93, Zabala Erasun ym., tuomio 15.6.1995, Kok. 1995, s. I-1567, 28 kohta ja em. asia Djabali, tuomion 18 kohta).

42 Ennakkoratkaisupyynnön perusteena ja näin ollen yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan perusteena ei nimittäin ole neuvoa-antavien lausuntojen esittäminen yleisistä tai teoreettisista kysymyksistä vaan riita-asian todelliseen ratkaisemiseen erottamattomasti liittyvä tarve (ks. em. asia Djabali, tuomion 19 kohta; em. asia Bacardi-Martini ja Cellier des Dauphins, tuomion 42 kohta ja yhdistetyt asiat C-480/00–C-482/00, C-484/00, C-489/00–C-491/00 ja C-497/00–C-499/00, Azienda Agricola Ettore Ribaldi ym., tuomio 25.3.2004, Kok. 2004, s. I-2943, 72 kohta).

43 Pääasiassa on kiistatonta, että sen jälkeen, kun Juzgado de lo Social nº 3 de Orense oli esittänyt ennakkoratkaisupyyntönsä yhteisöjen tuomioistuimelle, INSS on tehnyt uuden päätöksen, jolla hylättiin Salgado Alonson vaatimus ja joka ei enää perustunut asetuksen N:o 1408/71 48 artiklaan.

44 Näin ollen on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vastauksesta Juzgado de lo Social nº 3 de Orensen esittämään toiseen kysymykseen ei vastedes olisi mitään hyötyä tälle tuomioistuimelle.

45 Näin ollen toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Muille kuin mainituille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

EY 39 ja EY 42 artiklaa sekä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, sellaisena kuin se on muutettuna 29.6.1998 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1606/98, 45 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä yleisen sosiaaliturvalain 28 lisäsäännössä säädetyn kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jonka mukaan arvioitaessa kansallisen järjestelmän mukaisen vanhuuseläkeoikeuden syntymistä jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät voi ottaa huomioon tiettyjä työttömän työntekijän osalta tämän jäsenvaltion alueella täyttyneitä vakuutuskausia, joiden aikana työttömyysvakuutusta hoitava laitos on maksanut vanhuusvakuutusmaksut, kun täsmennetään, että tällaiset kaudet otetaan huomioon ainoastaan mainitun eläkkeen määrän laskemisessa.

Allekirjoitukset